



MAJ.

Zadel ali zgrešil?

Napisal Podgorski.

Slab lovec, ki nikoli ne zgreši," je smehljaje pripomnil pokojni župnik Voglar, ko sem mu bridko potožil, da sem zgrešil svojega prvega zajca. Slaba tolažba sicer, ali možu sem bil hvaležen, da se ni vsaj naravnost norčeval iz mene, kar so drugi delali na vsa usta, brez ovinkov. Dolgo let je že temu in blagega župnika, ki je bil lovec od pete do vrha, že davno krije črna prst, ali kadar se mi na lovu pripeti, recimo, smola, da zgrešim divjačino — se spomnim besed: „Slab lovec, ki nikoli ne zgreši!“

Tako se tolažijo gotovo tudi drugi moji socii malorum, ker ta rek je splošno znan med lovci. Jaz vem še za slajšo tolažbo, tolažbo, ki včasih kar hipoma prežene žalost iz našega lovskega srca in ga napolni z radostjo. In ta lek ni drag, ni grenak. Poslušaj, prijatelj, in zapomni si: preden iščeš tolažbe, da si zgrešil, preveri se rajši, če si res zgrešil! Strel včasih lovca vara do neverjetnosti. Koliko divjačine zgine po loviščih samo vsled tega, ker se lovci ne potrudijo, da bi dognali gotovo, ali je žival res popolnoma zgrešena, ali pa je morda le obstreljena. Ako divjad ne ostane v ognju, je seveda kaj udobno, tolažiti se, češ: Slab lovec, ki nikoli ne zgreši! Ali še slabši lovec je oni, ki nima toliko lovske časti v sebi, da bi vsaj preiskal svoj strel. Če ga k temu ne sili skrb, kaj bo z divjačino, ako je obstreljena,

bi ga moralo dovesti do tega že spoštovanje do samega sebe. Kdor se iz same lenobe ali komoditete rajši sprijazni z blamažo zgreška, kakor da bi strel preiskal — ta ceni samega sebe pač malo in kaj malo zaupa samemu sebi.

Zadel ali zgrešil? To vprašanje je dolžan vsak lovec temeljito rešiti po vsakem strelu na divjačino.

Vem, da se vselej ne da reči z gotovostjo: pogodil sem ali nisem pogodil. To nas pa še ne opravičuje, da se vsaj ne bi potrudili dognati, kakšen učinek je imel strel. Stvar je včasih prav lahka, včasih pa prav težka. Posebno težka pa je, ako se nisem učil tega nikjer, ne iz knjig, ne iz prakse.

Morda ne bo odveč, zlasti sedaj, ko se je pričel lov na srnjaka, o tem napisati čitateljem „Lovca“ nekaj splošnih opazk.

Dve mesti si moram pri vsakem strelu dobro zapomniti: prvič mesto, kjer sem sam stal, ko sem sprožil, drugič pa mesto, kjer je bila divjačina, ko je počil strel. To mesto imenujemo lovci nastrel (Anschuss). Moti se, kdor misli, da je igrača, po strelu najti ti dve mesti, če si ju lovec ni zapomnil prej. Prvo mesto že še najdeš, zlasti če si tam stal dalje časa; najti nastrel, je pa težje. Jaz si prvo mesto zapomnim ali pravzaprav markiram na ta način, da po strelu na onem mestu, kjer sem streljal, nabašem puško takoj nanovo in vržem prazno patrono na tla. Ako imam palico s seboj, zasadam palico v tla ali pa odlomim vejico in jo vtaknem tja. Na ta način me nikoli ne spravi v zadrego vprašanje, kje sem stal, ko sem streljal. Na gonjah je stvar še lažja, ker stajališče zaznamuješ že prej lahko z vejico, palico, torbo ali oprtnikom.

Druga pa je z nastrelom. Jaz si ga zapomnim na ta način, da si že v trenutku merjenja izberem drevo, grm, kamen, ki je najbližje živali, in si ga vtisnem v spomin. Po strelu, ko je izginila divjačina s pozorišča, bašem nanovo, ob tem pa gledam na oni predmet, grem naravnost do njega, odlomim vejico in jo denem na ono mesto, kjer sem videl žival za strela.

To se pravi: zalomiti nastrel. Pravilo veli, da zalomi strel v smeri divjačine, to se pravi: položi vejico tako, da je odlomljeni konec obrnjen v ono smer, ki jo je ubrala divjačina po strelu.

Težja je stvar, kadar streljaš divjačino na planem, kjer ni v bližini nobenega takega predmeta, ki bi bil spominu v oporo. Tedaj ti svetujem, da se z mesta, kjer si streljal, ne ganeš toliko časa, dokler si nisi dobro ogledal nastrela in si ga dobro zapamtil. Kakor hitro se premakneš, ti ves prizor izgine izpred oči in postavi se nazaj, kolikorkrat hočeš, tako živo in tako natančno kakor prej, se slika ne pokaže več očem.

Ko si zalomil nastrel, poišči strel, to se pravi, poišči mesto, kamor je padel strel. Ako si streljal s šibrami, kmalu najdeš to mesto; ako si pa streljal s kroglo, se moraš že bolj potruditi. Šibre moraš na vsak način najti, zakaj četudi si žival zadel, je vendar nekaj šiber gotovo odletelo na stran in te moraš poiskati. Pri krogli pa ni tako; kroglo najdeš le tedaj, ako si žival zgrešil ali jo pa prestrelil. Ako si našel strel, imaš že velik pripomoček za rešitev vprašanja: zadel ali zgrešil? Takoj namreč vidiš, ali je strel zadel previsoko, ali prenizko, ali ravno prav.

Ko si dognal, kam je padel strel, moraš poiskati sledove strela, to so: drske, dlaka, koščeni drobci in kri.

Drske imenujemo vtise parkljev, katere opazamo na nastrelu pri parkljasti divjačini. Zadeta žival se namreč z večjo silo upre v tla, da ne omahne, oziroma, da se požene v beg. Obtem razklene parklje in jih zasadi globlje v zemljo kot sicer, tako, da se ne poznata samo glavna dva parklja, ampak tudi pet a, kakor pravimo krajšima dvema parkeljema.

Drske se ne najdejo samo na nastrelu, ampak tudi od nastrela dalje, koder je bežala žival. Drske same niso zanesljivo znamenje, da je žival obstreljena, zakaj drske najdeš, četudi nisi streljal, ampak le zaplašil žival.

Bolj zanesljivo znamenje je dlaka. Ako si žival zadel, se mora na nastrelu nahajati dlaka, zakaj izključeno je, da bi šibra ali krogla prodrla v telo, ne da bi prerezala ali prestrigla nekaj dlake. Dlaka ti pove, kako je žival zadeta in včasi tudi, kam je zadeta. Pomni: ako najdeš na nastrelu dolgo dlako s koreninami, je to slabo znamenje, ki kaže, da je žival le opraskana. Če pa najdeš kratko, presekano dlako, smeš sklepati, da si dobro pogodil. Lovec, ki ima dovolj prakse, ti že po dlaki pove, kam si žival zadel, ali v hrbet, ali v stegno, ali v vrat, ali v trebuh itd.

Še važnejši sledovi strela so koščeni drobci. Ti kažejo, da je zdrobljena noga; redkokdaj najdeš drobce, ako je žival zadeta kam drugam. Jaz smatram koščene drobce pri zajcu za zanesljivo znamenje, da ni daleč od nastrela. Tudi pri srni sem preverjen, da jo dobiš, če imaš le dobrega psa s seboj. Žival, ki je le lahko ranjena, ne izgublja koščic.

Najvažnejši sled strela pa je brezdvomno — kri. Ako najdeš na nastrelu le par dlačic, je mogoče, da so te dlačice odpadle slučajno, ako najdeš pa le eno kapljico krvi, veš gotovo, da si zadel žival. Samo to je neprijetno, da se kri včasi ne pokaže takoj, akotudi je žival smrtno zadeta; ali se pa pokaže v tako malih kapljicah, da je ne opaziš. Zato bodi skrajno natančen, kadar iščeš kri, s površnostjo.

ne najdeš ničesar. Natančno preglej mesto, kjer si našel dlako, ogleda v tisti smeri, kamor je zavila žival, preišči liste grmov ali večjih rastlin, rastočih v tej smeri. Če ne najdeš ničesar, vzemi bel robec in tipaj ž njim po tleh in grmih. Kapljica, ki je na tleh ali na listih ne vidiš, se izda na belem robcu.

Poleti, v vročini, ti izdajo kri včasi — komarji, seveda ne takoj, ampak kakih deset minut po strelu. Zato bodi pozoren tudi na ta mrčes. Česar ne vidi tvoje oko, ne najde tvoj robec, iztakne tanki rilček krvoželjnega komarja.

Ko najdeš kri, preišči, kake barve je, kaj ima v sebi in kje se nahaja.

Ako je ranjeno srce, je kri temno rdeča, čista, brez mehurčkov ali pen, kaplje so majhne. Ako so ranjena pljuča, je kri svetlordeča, vleče na rumeno, je penasta in kaže mehurčke; kaplje so velike pa lahke, včasi najdeš kar cele žmitke krvi. Rane v jetrih, obistih in vranici dajo tako temno kri kakor rane v srce, samo da ta kri ni tako rdeče barve ampak vleče na rjavkasto in je mastna. Rane žil odvodnic (arterij) kažejo živo rdečo kri, kaplje so težke; rane žil dovodnic (ven) dajo temnordečo kri v težkih, debelih kapljah. Rane v želodcu ali trebuhu sploh kažejo temno kri, ki je pomešana z drobci blata. Če kapljico zmanjšaš med prsti, opaziš blato.

Ako se nisi nikoli zanimal za to, potem nikar ne misli, da doženeš kar takoj, ali je kri iz srca, ali iz pljuč, ali iz jeter. Jaz svetujem vsakemu lovcu, naj si ogleda ustreljeno žival natančno in pazi, kakšna je kri iz posameznih delov telesa. Teorija brez prakse te lahko pusti na cedilu.

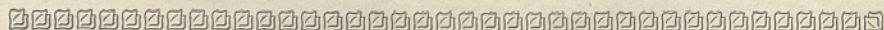
Enako važni kakor kri, so znaki strela. Vsaka divjačina namreč po strelu nehote pokaže po svoje, ali je zadeta in kam je zadeta. Te znake mora poznati vsak lovec.

Teh znakov pa ne opaziš, če ne znaš gledati skozi ogenj, to se pravi: v trenutku, ko sprožiš, moraš natančno videti, kaj dela žival. Sedaj, ko streljamo z brezdimnim smodnikom, to ni ravno taka umetnost; prej pa, ko smo rabili črni smodnik, je bilo treba že bolj paziti.

Zlasti je pomniti kardinalno pravilo, da se vsaka žival v trenutku, ko je zadeta, zgane. Ako vidiš, da je po strelu žival ostala mirna, če tudi samo za hip, bodi uverjen, da je zdrava.

Pri dlakasti divjačini opaziš, da se zgane s tistim delom života, ki je ranjen, pri leteči perotnini pa vidiš, da se zaziblje, ali kakor pravimo lovci, da jo zanesa.

(Konec prih.)



Spomini belokranjskega lovca.

Piše Fran Lokar.

Bela Krajina je precej bogata raznih živali. Zajcev in srn najdeš povsodi dosti. Zlasti mnogoštevilni so jazbeci, prava nadloga belokranjskemu poljedelcu. Ptice najrazličnejših vrst nisem videl nikjer toliko kakor v Beli Krajini. Rac je pozimi obilo ob vijugastih, z grmovjem obraslih potokih, zlasti v Lahinji in Dobljčanki. Tudi gnezdiyo rase na ondotnih vodah. Jerebic je žal malo. Zanje se nihče ne zmeni v Beli Krajini, kjer ne poznajo lova s frmači. Menda bi utegnil prešteti vse tiste, ki skrbje za krmljenje jerebic pozimi. Deloma je vzrok malemu številu jerebic tudi prevelika množina ropnih živali: lisic, kun, podlasic, kraguljev itd. Tu in tam obišče prostrane bukove in hrastove gozde medved, ki pride s Hrvaškega čez Kolpo ali pa iz Kočevskih gozdov. Tudi volk se je pojavil še predkratkim.

Splošno je lov v Beli Krajini na zelo nizki stopnji. Zato se vedno bolj manjša število živali, kakor zajcev in srn. Na povzdigo lovišč ne misli nihče, pač pa na pokončavanje živali. Obsežne občinske love oddajajo po slepi ceni 5 do 50 kron. Lov za 100 kron je zelo redek. Zato pa lovi vsakdo, komur visi v hiši na klinu kak zarjavel pihalnik, bogve iz katerih časov še. Nihče ga ne vpraša, ali ima lovski list in pravico od zakupnika. No, zakupniku reče morda o priliki, ko sedita v zidanici pri kupici vina, da bo lovil tudi on in stvar je v redu. Sicer pa da zakupnik itak vsakemu rad dovoljenje in se največkrat tudi sam ne razlikuje od drugih lovcev.

Prepovedanih lovskih časov ne poznajo lovci te vrste. Love večidel samo v snegu, ko zasledujejo žival po sledu. Zato pa streljajo tudi v svečnu srne in zajce, ako ni prej dosti snega. Če jih vprašaš, zakaj tako delajo, ti odgovore, da je treba takrat streljati, kadar se lahko dobi. Pa dovolj o tem žalostnem poglavju!

Dosti veselih ur, dosti užitka na lovu sem doživel v Beli Krajini; dosti je bilo truda in napora, pa tudi dosti uspehov. Rad se te spominjam, prijazna Bela Krajina! Pozdravljene veličastne bukove gore, pozdravljene košenice in lazi, pozdrav vam, trtja, steljniki, polja in vode, ki ste mi pripravili toliko radosti in užitka!

I.

Kakor sem že omenil, se priklati večkrat medved v poljansko gorovje, ki se razprostira od Miklarjev do Kolpe; zlasti rad pride takrat, kadar obrodi kostanj, želod in žir. Tako je bilo tudi l. 1887.

Zadnjo soboto meseca oktobra imenovanega leta sem stal na hišnem pragu in gledal, kako vreme bo drugi dan, ko priredimo brakado na zajce. Tu pride po potu znan lovec črnomaljskega okraja, Prganček; z njim sva bila lovila neštetokrat. Že od daleč sem bral z njegovega veselega obraza, da ima nekaj posebnega. Kar s pota mi migne, naj stopim bliže.

„Jutri ne pojdemo na zajce, imamo v naši gori medveda!“ je jel hitro praviti. „Kočevski lovec Sch., saj ga poznaš, je našel med Miklarji in Bistrico sled čez cesto v našo goro. Prišel je k meni in mi povedal to zanimivo novico.“

„Kaj, res?“ sem se razveselil. „Dobro, dobro! Pa, kje je Kočevar?“

„Ne boj se, ta ne gre več od nas. Poslal sem ga k Rudetu, da prenoči pri njem. Čuj, ti imaš gotovo kaj krogel; jaz in Rude nimava nobene. Ne pozabi jih vzeti, pa se pašči! Ob treh pri meni!“

Stisnil mi je roko in odšel. Takoj sem preiskal svojo lovsko torbo in našel tri krogelje. Za vse štiri se mi jih je zdelo premalo, pa kaj sem hotel, ko ni mogoče dobiti krogel v vsej Beli Krajini.

Drugi dan sem bil ob določeni uri pri Prgančku, ki me je že čakal pred hišo. S seboj sem vzel svojega braka Vida, neutrudno žival z izvrstnim nosom, da bi lahko lovili srne, če ne bi dobili več medveda v gori. Prganček je vzel svojo psico. Urno sva odkorakala k Rudetu. Tu smo se okrepčali s slivovko in napolnili torbo z jabolki. Prganček in Rude sta imela za pasom barilček vina; Belokranjec je najbolj vesel, če nosi barilček vina za pasom. Prav dobre volje smo jo mahnili čez Cerovec proti Vidoškim lazom, kamor je bil šel medved. Vidoški lazi so malo predgorje pred Poljansko goro.

Ko pridemo do ceste, ki drži iz Črnomlja mimo Miklarjev v Kočevje, smo se ločili pri „hajki“, da obidemo Vidoške laze in izvemo po sledu, ali je medved v lazih, ali je šel v goro. Jaz in Prganček sva šla od ene strani, Rude in Kočevar pa od druge po stari cesti proti Miklarjem. Določili smo, da se snidemo pri Vlačkem studencu, ki izvira med lazi in Poljansko goro. Že na Kalčji ravni sva našla jaz in moj tovariš svež medvedji sled, ki je držal iz lazov par korakov v goro, pa takoj zopet nazaj v laze. Mrcina je mislila iti v goro, pa se je rajša vrnila v laze. Skoro istočasno smo se sešli vsi štirje pri studenčku ter našli tu v svojo nejevoljo, da kaže medvedov sled v goro.

Kaj sedaj? Sklenili smo, da obhodimo veliko okolico globoke drage, ki ji pravijo „Globočak“. Pri studenčku smo se našli vsi veseli, ker smo videli, da medvedov sled ne vodi nikoder iz Globočaka.

Po kratkem posvetovanju smo se domenili, da gredo trije, jaz, Prganček in Rude medveda čakati, Kočevar pa, ki ni dobil krogel, da ga mora iti goniti. Mi trije smo nabasali desne cevi s šibrami, leve pa

s krogli. Preden smo se razšli, smo ukazali Kočvarju, naj počaka pri studenčku pol ure, dokler ne pridemo mi na določena stajališča.

Rude mu je povrhu še zabičil: „Pa glej, da greš po sledu kakor za zajcem. In kadar boš videl, da se je medved vzdignil, moraš ustreliti, četudi samo v zrak, da bomo vedeli, da prihaja medved. Drugače boš, bogme, tepen!“

Rude je stal malo nižje blizu globoke drage, naslonjen na posekano bukvo, jaz nad njim in više v stran Prganček, tako da smo tvorili skoro polukrog. Psa sem privezal zraven sebe h grmu. Bal sem se namreč, da bi odšel medved mimo mene neopažen, ker je pihal in tulil silen vihar in se je z grmovja usipaval neprenehoma sneg. Pes pa bi mi gotovo naznanil medveda.

Čakal sem kake pol ure, pa od nikoder ni bilo nobenega glasu. Samo veter je bučal venomer in gonil svojo divjo pesem.

Tu dvigne moj pes glavo, potegne parkrat po zraku in zacvili tiho. Vtem počí puška pod menoj. Morda preteče nekaj minut po streli, kar zaslišim od spodaj glasove, podobne človeškemu vpitju. Prihajali so v smeri, kjer je stal Rude. Spričo silnega piša pa nisem mogel ničesar razločiti. Začelo me je skrbeti in krenem jo proti Prgančku, ki mi že teče naproti.

„Ali si slišal?“ pravi, „meni se zdi, da vpije Rude!“

„Kajpada sem slišal,“ mu pritrdim; „poslušajva še malo; če ne, stečeva doli.“

Komaj dobro izgovorim, že slišim med bučanjem vetra one glasove.

„Sedaj pa le hitro doli!“ sva ukrenila. „Nekaj mora biti!“

Spustila sva psa z vrvic in stekla dobrih tristo korakov. Ker pa nisva vedela natančno, kje stoji Rude, in ker sva se bala, da ne bi zašla preveč na levo ali na desno, sva se ustavila, da bi ga poklicala. Jaz sem stal malo spredaj, više na strani pa Prganček.

„Janez, oglasi se!“ zakričim. „Kaj je?“

»Za tristo vragov, tiho!“ zavpije Rude. „Medved gre ravno proti vama!“

Hipoma napnem petelina, ki sem ju zaprl, ko sva tekla doli. Hkratu zaslišim tudi že težko sopenje po boku drage. Gledam pazno na vse strani, pa ne morem ničesar videti, ker je kraj preveč zarasel in grmovje povešeno. Čakam s puško pri licu, poslušam . . .

Naenkrat se pokaže kosmatinec dvajset korakov od mene. Dobro pomerim za pleča, pritisnem na desni . . . kroš . . . puška se ne sproži. Hitro potegnem za levi petelinček — pok! — medved se obrne naravnost proti meni. Tedaj ustrelí Prganček dvakrat. Medved strese z glavo in se obrne proti njemu. Medtem napnem drugič desnega

petelina in urno sprožim desno cev s šibrami. Psa pridrevita vsa divja in vsi trije, medved in psa, se zavalijo v goščavo. Videti ne morem ničesar; psa jezno lajata v gošči vedno na enem mestu.

Hotel sem takoj v goščavo, Prganček pa me je potegnil za ramo: „Vraga! Kam siliš? Saj je medved še živ. Nabij prej!“

Vtem priteče Rude odspodaj. Vsi trije nabašemo, seveda šibre, in se prerijemo skozi gosto grmovje. Tu zagledamo medveda, ki sedi in stega s prednjima šapama psa; silila sta vanj, sedaj od te, sedaj od druge strani. Vsi trije pomerimo kosmatincu v glavo, pokličemo psa v stran in ustrelimo. Parkrat še mahne proti psoma, nato pa se počasi zgrudi na tla in moli vse štiri od sebe.

Prvi je stopil k njemu Rude in ga sunil s škornjo: medved se ni ganil. Zavriskali smo od veselja in sedli nanj. Razgrinjali smo mu dlako, da bi videli, kam smo ga zadeli, pa nismo opazili nobene kaplje krvi.

„Bogme,“ je vzkliknil Rude, „poginil je od strahu!“

Medveda smo navezali na droge in ga odnesli na pot. Tu se mu je naenkrat ulila kri iz gobca, ko je ležal z glavo navzdol. Moja in Prgančkova krogla sta mu predrli rebra, vsaka od ene strani, in šli skozi pljuča v nasprotno pleče. Rudetova krogla pa ga je obrazila po trebuhu. Vendar ga je moralo precej peči, ker je takoj po strelu v divji jezi lomil grmovje in se oziral, kje je kdo. Rude je čepel skrit za posekano bukvo.

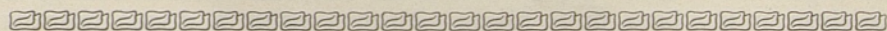
Dočim je šel Rude po voli in po gnojni koš domov, smo mi praznili barilčka. Popoldne smo pripeljali medveda v Črnomelj, občudovani od vseh, zlasti pa od črnomaljskih nedeljskih lovcev.

Poslej je prišel medved še večkrat v poljansko gorovje in bolj ali manj vznemirjal lovce.

Nekoč sta prišla medvedka in mladič mimo Bahora iz Kvasice, ko je čakal srne. Bahor se ni upal streljati. Tekel je hitro v Črnomelj, privedel nekaj lovcev, medveda pa sta jim jo upihala, ker je lovec Š. zapustil svoje stajališče.

Za drugim medvedom so zopet lazili črnomaljski lovci več tednov in ga preganjali od Zapodja, kamor je hodil na kostanj, do Miklarjev. Na stožčastem hribu pri Miklarjih smo ga nekega dne lepo obstopili. Najprej smo izpustili sedem psov na vrh, da ga poženo. Psi so začeli kmalu lajati, medved pa ni bežal pred njimi, ker je čutil lovce. Morala sta ga dva lovca pognati. Sedaj je bil medved hitro doli. V svojo srečo si je izbral lovca, ki si je želel iz dna srca, da medved ne bi prišel k njemu! Ko je šel kosmatinec proti njemu, se junak ni upal sprožiti, ampak je ustrelil šele, ko je bil medved že daleč od njega.

(Dalje prih.)



Beli in zeleni listi.

Spisal Podgorski.

(Konec.)

Dolej so izšli tile zvezki:

Dombrowski,	Die Jagd auf Waldschneppen	velja K	1:80
„	Das Auerwild und seine Jagd und Hege	„ „	1:80
„	Das Rotwild	„ „	3:60
„	Das Rephuhn	„ „	1:80
Wittmann,	Der Fasan	„ „	1:80
Dombrowski,	Der Feldhase	„ „	1:80
Schischka,	Mit Gift und Eisen gegen das Raubzeug	„ „	1:20
Dombrowski,	Das Rehwild, seine Jagd und Hege	„ „	2:40
Sammereyer,	Die Jagd auf Wildenten	„ „	1:80
Quensell,	Die Hüttenjagd auf Raubzeug	„ „	1:20
Dombrowski,	Das Schwarzwild und seine Jagd	„ „	3:60
„	Das Gemswild, seine Jagd und Hege	„ „	3:60

Kar je pa tako potrebno za lovsko izobrazbo, kakor ribi voda, to so lovski klasiki. Kdo pa so to? Lovci, ki so se vse svoje življenje pečali z lovom in svoje bogate izkušnje izlili na papir. Za moj okus je prvi med prvimi Diezel. Kar je ta mož napisal, to je lovski — evangelij. Delo se imenuje: „Erfahrungen aus dem Gebiete der Niederjagd“ in je izšlo leta 1849. Ne prej, ne pozneje ni izšlo delo te vrste, da bi mu bilo par. Akademično izobraženi mož — študiral je modroslovje, pozneje pa gozdarstvo — je opisal vse živali malega lova tako zanimivo, da se ne moreš ločiti od knjige. Priporočam 5. izdajo, ki je izšla pri I. Neumannu v Neudammu na Nemškem in stane 6 mark.

Druga kapaciteta je Dietrich aus dem Winckell, ki je izdal 1805. znamenito knjigo: Handbuch für Jaeger, Jagdberechtigte und Jagd-Liebhaber“. Staneta oba debela zvezka 10 mark.

Dalje priporočam F. E. Jestrovo: „Die kleine Jagd“ in G. L. Hartigov: „Lehrbuch für Jaeger“. To so knjige, ki se človek iz njih res lahko kaj nauči. Vsakemu lovcu služi izvrstno tudi O. Grascheyev: „Praktisches Handbuch für Jaeger“. To je nova knjiga, ki razpravlja že o vseh modernih pridobitvah lovske stroke in je krasno ilustrirana. Cena 28 mark. Pozabiti tudi ne smem E. pl. Dombrowskega, ki je napisal več temeljnih del. Zlasti je čislana njegova monografija: „Das Rehwild“ in pa njegova „Enzyklopädie der gesamten Forst- und Jagdwissenschaft“. Našim lovcem, ki se bavijo s klicanjem jerebov, priporočam profesorja Valentiniča knjigo: „Das Haselhuhn“. Vi pa, kj se pečate z jazbeci

in lisicami, berite: Siegwart: „Mit dem Dachshund unter der Erde“ in Rud. Klotz: „Der Dachs“.

Tudi o orožarstvu je treba imeti vsaj temeljne pojme. Lepo so obrazloženi v knjigi Konrad Eilersovi „Handbuch der praktischen Schiesswaffenkunde und Schiesskunst“, ki je izšla l. 1910. pri Pavlu Pareyu v Berlinu. Cena 5 M 50 Pf.

Univerzalna knjiga za ves material, ki ga poznaj lovec, je pa Oberländerjev „Lehrprinz“, (Neumann, Neudamm 1910). Knjige, ki sem jih prej našteval, se berejo, Oberländerja pa se je treba naučiti. To je kvintesenca lovske znanosti, in če njega poznaš temeljito, znaš za vsak lovski izpit. To je učna knjiga, ki ti nudi v kratkih pa jedrnatih stavkih vse, kar ti je treba znati. Kakor ni še nihče dosegel Diezla v plastičnem opisovanju divjačine in lova sploh, tako še ni nihče dosegel ali prekosil Oberländerja v jedrovitosti izraza in bistrosti ter jasnosti načel. Na polju kinologije je bilo njegovo delovanje naravnost epohalno. Njegova knjiga „Die Dressur und Führung des Gebrauchshundes“ je prevrnila vse tedanje principe dresure in postavila popolnoma nova načela, ki so dandanes splošno priznana. Knjiga je doživela že 6. izdajo; to izdajo so tiskali v 30 tisoč izvodih. Čujte!

Vsem, ki love s psom frmačem, priporočam knjigo kar najtopleje. Kaj takega se ne čita vsak dan.

Vsakemu lovcu, naj že ima frmača ali ne, pa svetujem, naj prebere Wörza: „Der Vorsteh- und Gebrauchs-Hund“. Neudamm 1904, M 3—zakaj tudi o kinologiji je treba imeti vsaj temeljne pojme.

Velike važnosti za teoretično izobrazbo je naposled časopisje.

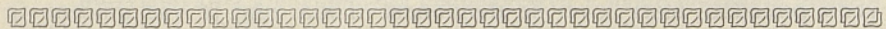
Kako velikega pomena je danes časopisje sploh, mi ni treba poudarjati, saj to ve vsakdo. „Lovec“ se sicer trudi zapreti vrzel, ki je doslej zijala v naši žurnalistiki, toda spričo takih gmotnih razmer, kakor so njegove, seveda ne more zadoščati razvajenim zahtevam. Vsem tistim, ki bi radi brali kaj več lovskega, kakor jim poklada na mizo „Lovec“, priporočam „Deutsche Jaeger-Zeitung“, Neudamm. To je po moji vednosti najboljši in najcenejši nemški lovski časnik. Izhaja 2 krat na teden, ima 5 prilog, krasne ilustracije in stane na $\frac{1}{4}$ leta 3 M 50 Pf. Okrog tega lista je zbran cvet nemškega lovstva. Najeklatantnejši dokaz njegovih vrlin je sijajno število naročnikov. „Neudamerica“, kakor ji splošno pravimo, ima 27.000 naročnikov. Ko sem jo priporočal, so mi ugovarjali, da ni za naše razmere. To je zmotna, ki izvira odtod, da je niso čitali. Pa še prav pogosto prinese kak članek o naših razmerah. Mimogrede omenim, da je naš priznani ornitolog dr. Janko Ponebšek njen stalni sotrudnik.

Izmed domačih nemških časopisov so priporočni: „Mitteilungen“, „Hugosche Jagdzeitung“, „Weidmannsheil“, „Weidwerk- u. Hundesport“ itd.

Kdor se zanima za tujo literaturo, temu priporočam hrvaški: „Lovačko-ribarski vjestnik“, srbski: „Lovac“, češko: Rozmanovo „Knjha o myslivosti“ in „Lovecky obzor“, rusko: „Priroda i ohota“ in poljski časopis „Lowiec“. Onim lovcem, ki so zmožni francoščine, pa priporočam posebno, da bero klasično knjigo: C^{te} Le Couteulx de Canteleu: „Manuel de vénerie française“ in pa Paul Mégnin: „Nos chiens“. Seveda imajo tudi Angleži bogato razvito lovsko literaturo, ki jo pa žal poznam le iz nekaterih kratkih prevodov.

Krivo bi me razumel, kdor bi mislil, da zahtevam od vsakega lovca, naj prebere vse navedene knjige in časopise. Ne, izbere naj si, kar mu najbolj prija. Preverjen sem, da z veseljem odloži prečitano knjigo in z enakim veseljem seže po drugi.

Zlasti pa opozarjam našo akademično mladino na izredno ugodno priliko, seznaniti se z lovsko literaturo. Na Dunaju, v Pragi in Gradcu si lahko izposodiš to ali ono knjigo, ta ali oni časnik. Pozneje take prilike ne najdeš več, pa tudi čas je pozneje dražji. Po delu ne k biljaru in ne k taroku, marveč v lovišče — belih listov! Potem šele boste razumeli — zelene liste.



Lovsko gibanje v Idrijski okolici.

Spisal Vojteh Karče.

Gotovo bo cenjene bralce zanimalo kratko poročilo o našem lovskem življenju, kaj in kako delamo, oziroma delajo nekateri zakupniki.

Vsakdo mi prizna, da se v najčistejši pšenici dobi tudi nekaj smeti. In tako tudi v raznih lovskih društvih ali klubih ali pa pri posameznih zakupnikih ni vse tako, kakor bi bilo želeti.

Vsakega pravega lovca zanima najprej lega lovišča. Sam po sebi vem, da ni nič kaj prijetno, na lovu stati v jamah ali sedlih, odkoder se nič ne vidi in nič ne sliši, ne roga, niti one prijazne pasje godbe, katera oživi tudi starega, utrujenega ali celo zaspanega lovca. Glede lepe lege se najbolj odlikuje lov ob periferiji mesta Idrije, lov, ki je v rokah „Lovskega kluba mesta Idrije“. Ta klub šteje deset članov. Njegovo lovišče meji na c. kr. gozdni erar, ki ima pri nas največja, oziroma najlepša lovišča. — Člani love po navadi posamezno; parkrat v letu pa se zbere vsa družba, da lovi skupno. Lovne divjačine ni bogve koliko. Najlepši lov je tukaj lov na zajce, pa samo zavoljo ugodne lege. Stajališča so pač lepa. Če imaš dobrega braka, lahko

streljaš ves dan. Pa žalibog so pri nas lovci ravno v tem oziru jako na slabem. Imajo namreč pse, katere imenujejo brake pa so le titularni braki. Dobivajo jih s Tolminskega po 30—50 K. Mnogo teh Tolminec je kresačev. Ko ga izpustiš z vrvice in ko dobi sled, ti prične javkati in javkati, da je groza! Ne zna ločiti svež sled od starega sledu. — Potem bevška in javka okrog, da se zdi zajcu naposled že preveč in da skoči iz svojega varnega loža. Potlej ga goni cucek 10 do 15 minut, kvečemu četrť ure. Ko pa se bliža zajec lovcu, utihne pes in potem ni ne zajca ne psa. Dobrih, čistokrvnih brakov nimamo in prav to je naša največja napaka. Ni čuda, če ubijejo vse leto samo po deset zajcev, pa še teh deset večinoma le na čakališču. V tem lovišču je tudi nekaj srn, lisic, nekaj poljskih in gozdnih jerebic, divjih golobov pa je le malo, tako tudi divjih rac. Te vidimo večidel jeseni ob povodnji, ko se selijo od severa proti jugu, in pa pomladi, ko se vračajo na sever.

Srn postrele do pet na leto, večinoma na čakališču, jerebic, poljskih in gozdnih in golobov pa prav malo, lisic kvečjemu 3 do 5.

Omenjeni, kakor tudi kanomeljski lov je imel prejšnje čase c. kr. gozdni erar skozi več let. Takrat je bilo vse polno divjačine, to vedo povedati stari lovci še dandanes. Toda zdaj je vse uničeno in pregnano. Kar ne postrele, ugonobe mački in psi že pomladi, ker nihče ne pazi nič na to, da bi bili psi o prepovedanem lovskem času privezani.

Razen „Lovskega kluba mesta Idrije“ je pri nas druga družba lovcev: „Delavsko lovsko društvo“. V zakupu ima Kanomeljski lov, ki spada pod katastralno občino Sp. Idrijo. To društvo šteje približno trideset članov, večidel samih rudarjev. Pravi člani plačujejo mesečno 1 K, podporni pa 50 v mesečno.

Kanomeljsko lovišče je silno hribovito. Po sredi je precej dolga dolina; po njej teče srednje veliki potok Kanomlja, dotok Idrijce. V Kanomlji je jako mnogo žlahtnih potočnih postrvi. O tem posebej. Ob obeh straneh so jako strmi, precej visoki hribi, zlasti na zapadu. Ondi se vzpenjata hriba Rovtarjev vrh in Cikel-Čartež, ki drži skoraj na Vojsko.

Tu približno meji omenjeni zakupni lov ob c. kr. gozd. erarju. Na levi strani drži meja do vrha tako imenovanih Karnic. Tukaj je deželna meja Kranjske in Primorske; ob meji drži lovna črta čez Kendov vrh, vedno ob deželni meji do Vrhčev.

Med „Sp. Idrijo,“ „Kendovim“ vrhom in Vrhči ob levem bregu Idrijce se nahaja v jako strmem terenu kraj Masore. Masorski lov poseča „Spodnjeidrijsko delavsko društvo“, približno z dvajsetimi člani, ki so v tesni zvezi z gori imenovanim društvom.

Lovita te dve društvi večinoma vsako posebej; le za večjih lovov na srne lovita skupno. Razen srne smejo loviti društveniki drugo divjačino tudi sami zase ali pa v manjših oddelkih. Kar kdo ustrelji sam, si sme pridržati.

Če gre slučajno večje število lovcev na lov, si plen razdele sami med sabo ali pa ga prodajo, potem si pa razdele izkupiček.

Ako je pa napovedan splošen lov in so ustrelili več divjačine, jo prodajo in razdele denar med sabo. Včasih pa ubijejo samo dva zajca na splošnem lovu in jim ne kaže prodajati tega lovskega plena in potem deliti izkupiček med dvajset lovcev. Tedaj pripade ubiti onemu, ki ga je ustrelil. Srečni strelec pa mora plačati liter „kapljice“. Pri čakanju ali zalazu velja ravno isto; če ga ustrelji kdo sam, ga ima sam, če ga ustrelita dva, si ga pa delita. Obtem pa ne pride nič v blagajnico, kakor le mesečni prispevki. (Konee prih.)

Iz lovskega oprtnika

Poizvedovanja glede umnega gospodarstva v naših občinskih loviščih. Društvo „Prosta združitev v varstvo lova“ namerava izdati in razširiti brošuro, razpravljajočo, kako naj bi se umno gospodarilo v občinskih loviščih. Zveza avstrijskih gozdarjev in lovcev po poklicu in nekatera društva v varstvo lova so že obljubila, podpisano društvo kolikor mogoče podpirati pri tem podjetju.

Glavni smoter te knjižice naj bi bil: razširiti spoznanje, da je ohranitev divjačine do gotove meje v občinskih loviščih vsakemu posestniku le v korist, ker le potem, ako se ukorenini to spoznanje, bo sploh zagotovljena bodočnost našega lova. Dokazano je namreč, da lovu sovražna stremjenja gotovih političnih strank le zato tako dobro učinkujejo pri kmetovalcih, ker ob sedanjih razmerah, z malimi izjemami, nimajo kmetje, posebno pa še mali kmetje, od lova nikake direktne koristi.

Da se odpravi to zlo, je treba v korist vsakemu posameznemu posestniku odkriti one nedostatke, ki nasprotujejo razumnemu in pravičnemu izkoriščanju občinskega lova. Ti nedostatki so pa v posameznih kronovinah naše monarhije zelo različni, bodisi v gospodarskem in kulturnem oziru, bodisi v njih vzrokih in učinkih, da, večkrat so celo samo lokalni pojavi posameznih okrajev.

Da se morejo vse težkoče koristnega razvoja našega lovskega gospodarstva temeljito preučiti, se obrača odbor „Proste združitve“ na vse cenjene lovske tovariše Avstro-Ogrske s prošnjo, kolikor le mogoče stvarno in temeljito poročati na tale vprašanja:

1. Kateri vzrok najbolj nasprotuje obstoju primerne števila divjačine v občinskih loviščih Vašega okraja? — Ali je mnogo teh lovišč v slabih rokah in kako so prešla v to posest? — Ali so ondotni prebivalci lovu sovražni in zakaj? Ali samo vsled hujskanja zaradi premale koristi ali vsled napačnega izvrševanja lova?

2. S kakšnimi postavnimi sredstvi se bi mogli odpraviti nedostatki, navedeni pod 1)? Kako kaj izpolnjujejo lovsko-policijske predpise (glede lovske karte, orožnega lista, kaznovanja divjega lovca itd.) v Vašem okraju?

3. Kako bi se dalo uspešno preprečiti, da se kdo ogne postavnim predpisom pri oddaji lova v zakup, posebno pa pri javnih licitacijah?

4. Ali je priporočno, da se vplača najemščina pri davčnih uradih in se tako vsakemu posestniku v dobro vpiše znesek, ki pride na njegov del posestva? Ali bi bil drug način uporabe najemščine boljši? Morda kot darilo „v celem obsegu“ za gotove občinske potrebe, na pr. za vzdrževanje šol, občinskih cest, gasilnega orodja itd., s čimer bi se občinski stroški znatno znižali?

5. Kako bi mogli lovci v svojem delokrogu in po samolastni pomoči pospeševati izboljšanje teh razmer:

a) v zakupnih občinskih loviščih?

b) v takih loviščih, kjer izvršuje občina lov v svoji režiji?

Ali bi kazalo uvesti, da bi v zakupnih loviščih zunanji gostje najemnika plačali pri izvrševanju lova gotov znesek v občinsko blagajnico?

Za občine, ki izvršujejo lov v svoji režiji, bi pa prišle v poštev za zunanje goste takse za odstrel.

Ali bi bile te naredbe dobre in izvedne z ozirom na to, da bi se vsled tega sicer občine mnogo bolj zanimale za obstoj divjačine, dočim bi se izvrševanje lova znatno podražilo?

Ali bi se dalo narediti sicer kaj koristnega, da bi dosegli omenjeni cilj?

6. Kako bi lovci pripomogli še na drug način, da bi uživala divjačina in lov sploh varstvo javnega mnenja? Ali mogoče s prispevki za uboge, s podporami za ubožne šoloobvezne otroke, z darili divjačine ubožnicam itd.?

7. Drugi predlogi.

Odgovore na ta vprašanja ali tudi vsaj na eno izmed njih blagovolite poslati do 1. avgusta 1912. na „Freie Vereinigung zum Schutze des Waidwerkes“ in Wien XVI. Lerchenfeldergürtel 57.

Na Dunaju, meseca maja 1912.

Odbor.

Op. ur. Odbor podpisanege društva nas je naprosil, da objavimo ta oklic v „Lovcu“. Radi ustrezamo tej želji in toplo priporočamo svojim čitateljem, pretresati navedena vprašanja. Odgovore sprejemamo tudi mi.

Mačka dojila zajčka. Pred več leti sem na hlevu zagledal mačko, ki je dojila dve mladici; izpregledali sta že obe. Čudna se mi je pa zdela barva tretje živalce. Ko si jo hočem bliže ogledati, mi mačka vstane in izpod nje priskaklja majhen domači zajček ter zbeži v luknjo pod desko v pod. Mačici pa sta se valjali po senu.

Drugi dan sem se skrtil in opazoval. Ko je prišla mačka k mladicama, je priskakljal takoj zajček iz luknjice k mački in se z mačicama vred pošteno namakljal. Ko se je nasitil, je zopet zlezal v svoj lož, kakor bi vedel, da ni za tako družbo. To se je ponavljalo 14 dni, potem ga ni bilo videti več. Bržkone se ji je zdel dovolj opitan in ga je pohrustala. (?)

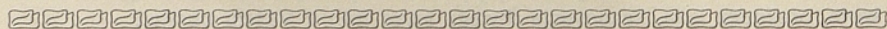
Ker je imel sosed dve domači zajklji z mladici, sodim, da ga je prinesla mačka od tam. Sicer pa ga je doječ ljubkovala ravno tako, kakor svoji pravi mladici. — Lovski pozdrav!


Šturije na Vipavskem.

Jos. Budihna.


Čuden boj. Lovski čuvaj je videl predkratkim v zraku čapljo, ki se je bojevala s kavko. Ustrelil je čapljo.

F. D.





R I B A R S T V O



Po belokranjskih vodah.*)

Piše Julij Bučar.

(Dalje.)

Kranjsko loči loči od Hrvaške reka Kolpa. Plitvin ima jako mnogo, da jo lahko prebreds na več krajih. Kadar naraste vsled deževja, je pogubonosna. Razljučena je odnesla že mostove. Tolmunov je v Kolpi tudi dovolj.

Ko so malone povsod izginili svetovnoznanani dolenjski raki, so jih dobili v Kolpi še prav mnogo. Račja bolezen, imenovana kuga, se je širila proti toku navzgor. Leta 1890. smo dobivali rakov z Vinice v Črnomelj, kolikor smo jih hoteli, prav poceni ali pa brezplačno od dobrih prijateljev. Lovili so jih radi, porabiti pa jih niso mogli sami. Ni treba, da bi si kaj očitali, ker so s tako pogostim lovom pripomogli k uničenju teh dobrih živali; kar bi bilo ostalo, bi bilo gotovo zapadlo neizprosni kugi. Še leta 1891. so se raki nahajali gori pri Damlju pod Vrhom. Potem smo jih nekaj časa zasledovali še pri Dolu pod Predgradom, nakar so iz Bele Krajine izginili kakor kafra.

Dokler je bilo dobiti rakov, se ljudstvo ni posebno mnogo brigalo za ribe. Sedaj je seveda drugače. Potrudi se enkrat do Kolpe! Videl boš, da je ribičev vse živo. Ribari skoraj vsakdo, ki prebiva ob obrežju, bodisi na naši, bodisi na hrvaški strani. Ribolov je namreč svoboden. Lovopusta ne poznajo.

Po svojih poslih sem prišel večkrat do Kolpe. Neštetokrat sem videl, s kako vnemo so „ribiči“ ob desnem, hrvaškem bregu streljali ribe z dinamitom. Takega pogleda pravi ribič pač ne more prenašati. Počilo je, voda se je silno razburkala, potem pa si videl na stotine rib, večjih, manjših in najmanjših, ki so vse plavale mrtve po površini. Kar je bilo živega v bližini, je vse zapadlo smrti. Ta način lova je pri nas prepovedan. Z veseljem konstatiram, da je na Kranjskem ostalo le pri prvih poizkusih.

Nekateri menijo, da je prepovedano, streljati ribe z lovsko puško. Bil sem preverjen, da to ne more biti tako, vendar pa sem vprašal na merodajnem mestu. Zvedel sem, da se svobodno strelja s puško. Na ta način ubita riba ne trpi prav nič, ker pogine takoj. Ubiješ pa

*) **Popravek.** Na 96. strani prejšnjega zvezka, v 10. vrsti odspodaj, beri : ščuko, dolgo 1·60 m.

vsako ribo le posamezno, tisto namreč, ki si jo bil izbral. Ribjemu zarodu to ne more škodovati v velikem obsegu, kakor streljanje z dinamitom.

Lovili so tudi na takozvano omoto ali trovilo (Kockelskörner). Ribe, ki so zaužile nadrobljena jim zrna, so kakor pijane plesale na površju, da so jih lahko polovili z roko. Nekatere so se zopet ojačile, tiste pa, ki so dobile preveč trovila vase, so poginile. Nič čudnega ni bilo, ako so mrtve ribe kar tako plavale po Kolpi. Videl sem jih dostikrat. Zgražal sem se nad tem. Večinoma so pobalini metali omoto v vodo. Ko so se ribe opijanile, so se brezvestneži zabavali ob pogledu divjega plesa nedolžnih žrtev, potem pa so jih pustili kar v nemar, ako niso mogli do njih. Tudi to lovno sredstvo je pri nas prepovedano. V osemdesetih letih sem slišal parkrat o takem lovu, sedaj se povzpne do tega junaštva komaj še nezrel mladič, ki zasluži za to petindvajset batin.

Obe imenovani lovni sredstvi sta grozno uničevali ribji zarod. Čuditi se je, da je Kolpa še danes tako ribata. Vsakemu pravemu ribiču bi iz srca privoščil par ur prijetne zabave ob tej prelepi reki. Obrežja so divna, narod pa je jako prijazen in postrežljiv.

Blizu Vinice sta dva mlina. Prvi, Ganglov, je prav pod Vinico, drugi, Prokšeljnov, pa je v Učakovcah. Razdalje med obema znaša kakih štiristo metrov. Med obema jezoma nalove štirje ribiči z dvema čolnoma pogostoma do dva stota raznih rib v mrežo.

Ne morem pozabiti, kako so Viničani nekega dne v Črnomlju ponujali lepih rib od hiše do hiše — „muhte“ (brezplačno). Komaj so se jih iznebili, toliko jih je bilo. Vprašal sem, kako so jih ujeli. Povedali so, da so pri Ganglovem mlinu nastavili mrežo pod odprto zatvornico, od Učakovec sem pa so v čolnih z drogi naganjali ribe tjakaj. V kratkem so jih imeli nad dva stota. Kar niso mogli pojesti, so dali v dim. He, dobrojedci! Prekajena glavatica je nebeška hrana.

Ker Kolpa ni znana vsakomur, hočem natančneje poročati, kake vrste ribe se nahajajo v njej. Posebno imam v mislih reko v bližini tga Vinice.

(Konec prih.)

Iz ribarske mreže.

Letošnja drestitev sulcev v Ljubljani in v Malem grabnu. Letos so se jako pridno drestili sulci v Ljubljani in v Malem grabnu, to je pod jezo pri Kozarjih. Tukaj je glavno drestišče sulcev, ki prihajajo semkaj izpod Vrhnike. Tukaj, pri Kozarjih, je pa žalibog tudi glavni tabor predrznih **ribjih tatov**, ki pokradejo toliko drestičih se sulcev, da se vrne le malokateri domov na svoje staro mesto v Ljubljano. Velika voda jih je letos mnogo zadržala v

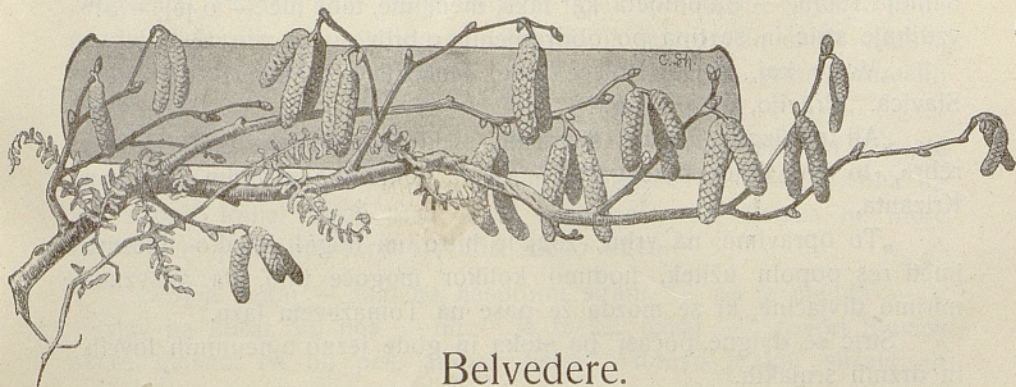
reki blizu mesta in v mestu. Videti si jih mogel pa šele po drestitvi, ko je voda uplahnila. V narasli Ljubljanici je bilo toliko hrane, da niso šli radi na trnek. Moj prijatelj, ribič Vidmar, in jaz bi jih bila rada lovila, on z mrežo, jaz pa na trnek; pa ni bilo nič, ker so zatvornico v Gruberjevem prekopu odprli počasi. Ko so sulci čutili, da voda uplahuje, so se kar vidno selili po Ljubljanici proti Vrhniki. Ako bi bili zatvornico odprli naenkrat, bi bili sulci ostali v mestu. Vendar je čisto prav, da so odprli zatvornico počasi in da so mogli sulci pobegniti. Skrbeti je treba tudi za njih zarod. Narobe bi bilo, ako bi polovili letos vse, drugo leto pa ne bi bilo nič.

Jos. Maček.

Mrene v Ljublanici so se najbolj drestile od 15.—30. maja. Drestitev pa jim je pokvarilo odpiranje zatvornice. Preselile so se na Barje, preden so se dodrestile dodobra. Škoda! Sploh pa je letošnji zarod mren zapisan žalostnemu poginu, ker bodo kopali po strugi Ljublanice v mestu in tako uničili ikre.

Jos. Maček.

L I S T E K



Belvedere.

Spisal Vrhovski.

(Konec.)

Kmalu zavijemo v temnosenčnati Kališki gozd. Prijetni hlad je pomešan z različnim gozdnim blagovonjem. Košate bukve in stoletne, z mahom obrasle hoje so se strnile v tesen objem, tako da hodimo pod njimi kakor po hodniku velikanskega temnomračnega svetišča.

„Kako prijetno!“

„Kako rajsko lepo!“

„To je čista, še nedotaknjena poezija prirode!“

„In ta vzduh — diši, kakor kadilo v veliki noči v skrivnostni katedrali!“

Tako se vrste vzkliki. Naš Matijče pa ne vidi nič, ne sliši nič, ne voha nič. Godrnjaje pripomni: „Vi trije slišite včasi tudi planke žvižgati!“

Od vrha, v smeri proti nam, začujemo silno lomastenje in pokanje sehljadi. Krizanta in Slavica nista utegnili niti zavpiti, ampak se stisnili k meni in z odprtimi usti strmeli v dvoje rjavih živali, ki sta pošastno hrumeli mimo nas.

„O o-o, pošast ti rogata!“ je kričal Matic, ki je padel in ležal na grčavi kladi. „O — dva srnjaka — oha — dva srnjaka — daj ga! — Streljaj no! — Joj, moja glava — ti duša, ti — streljaj! — Ojoj!“

Dva srnjaka sta se podila, starejši je preganjal mlajšega, ki mu je najbrže zelnikaril. Prvi, mlajši, je puhnil mimo strica, drugi, lep velik šesterak, pa se je zaletel v strica in potem z velikanskimi skoki odhrumel za prvim.

„Kako sem se prestrašila!“ vzdihne Slavica.

„Oh, jaz pa sem mislila, da pride gotovo medved, ker je hreščalo in pokalo tako silno!“ pravi drgetaje Krizanta.

„Ti si lovec, o da, ti, to pa to, dva srnjaka — pred nosom — o moja rebra — pa odideta kar tako meni nič, tebi nič — o jej — o!“ vzdihuje stric in se tipa po obdrgnjenih rebrih.

„Veste kaj, stric? Boleče dele namažite z žganjem!“ nasvetuje Slavica. „Pravijo, da pomaga!“

„Ali pa izpite žganje, s prazno steklenico pa obdrgnite boleča rebra, to baje tudi pomaga!“ — veli z doktorsko strogim obrazom Krizanta.

„To opravimo na vrhu; zdaj le hitro na noge! In ako hočemo imeti res popoln užitek, hodimo kolikor mogoče tiho, da ne vznemirimo divjačine, ki se morda že pase na Tomaževem laz.“

Stric se dvigne počasi pa stoka in gode jezno o neumnih lovcih in drznih srnjakih.

Vedno strmejša je steza. Gladki čevljički naših gospodičen drsajo po vlažnem listju in vedno je treba sedaj tej, sedaj oni pomagati, da ne pade.

Na vrhu smo. Belvedere . . . Še dvajset korakov doli in že smo na skalovitem, z robidovjem obraslem robu pri preprosti klopici, od koder je tako nepopisno lep razgled. Belvedere . . .

Stric je še vedno tarnal o bolečih rebrih in se ravnal po Krizantinem receptu: izpil je še ostalo žganje. Pozabil pa je, drgniti se s prazno steklenico, se zaril v kup suhega listja ter kmalu zasmrčal.

Zavili smo se v ogrtače ter sedli na klop, Krizanta na levo, Slavica na njeno desno in jaz poleg Slavice. Risanico pa sem naslonil na bližnji širokolistni javor. Belvedere . . .

Pod nami se razprostira Tomažev laz kakor preproga, stkana iz tisočerih raznobojnih cvetk. Obkroža ga temen pas, jelov gozd, kjer je toliko srn in srnjakov.

Na laz u ni še nobene živali.

Spremljevalkama zabičim strogo, da ne smeta vzklikniti, ako ugledata kako žival. Skozi daljnogled zremo na vse strani, gledamo in čutimo neopisno krasoto.

Na levi vidimo sv. Ano, ki samuje na gorskem pobočju nad ribniško dolino. Ortneški grad — častitljiva starina — zaspano gleda tja nekam proti Sv. Gregorju in dalje proti Velikim Laščam. Sv. Urh pa kramlja s stoletnimi lipami o starih boljših časih.

In še dalje nam plove pogled proti Lavrici in čez črno Ljubljansko barje, zavito v slavnoznano prozorno višnjevkasto meglo, ki se dviga iz nje ponosni ljubljanski grad, in čez temne konture pobožne Šmarne gore. Ozadje tvorijo Kamniške planine in na levo patriarhalni oča Triglav, ki je ves zlatordeč od poljubljajočih žarkov poslavlajočega se solnca. Bloški hribi so posuti z belimi vasicami in še bolj belimi cerkvicami. Pogled nam uhaja dalje na golo, osamljeno Slivnico in na gozdati Javornik, ki dremlje nad Cerkniškim jezerom in sanja o časih, ko je ponosni jelen nemoteno rupal po njegovih temno zaraslih rebrih . . .

„Srna, srna —“ šepeče Krizanta. Res, vitka srna skaklja iz hoste na senošet pod nami. Kako oprezno in boječe poslušša in voha na vse strani! Rahel veter piha proti nam, zato nas živalca ne more zavohati in jame brezskrbno muliti sočno travo.

„Zopet nekaj — tam na nasprotni strani — pa je menda — o — rjav pa košat rep ima — oh — je že šel nazaj —“ govori Slavica skoro glasno. Ni bil pes, ampak lisica. Gotovo je kaj slišala ali opazila in odnesla zdrav kožuh.

Srna se je pripasla na sredo laza, kakih sto korakov od nas. — Na košatovejnat brst je priletela kukavica in zakukala svoj enolični pa vendar tako prijetni „Ku-ku“. Nekje v bližini ji je sekundirala druga. V vrhu mlade hoje pa je trubaduril kos svoji gnezdeči družici. Za nami je nekaj zašumelo — prav do spečega strica je prišumel krasen jereb pa takoj zletel z glasnim „Frrrrr!“ in se jezno oglasil: „Ciu ci ci cuj.“

Solnce se je nagnilo nad Javornik . . . V dolini se je že mračilo, tu v zračnih višavah pa je bil še svetel dan. Izza Ostrega vrha je lokavo pokukala polna luna — ogromna kakor ribniška reta — če je že zatonilo solnce . . .

Tam nekje v Gašperini je počil strel . . . Od Suhe luže se je čul otožni klic sovji . . . Streljaj pod nami v temni zaseki pa je z velikim šumom preletel divji petelin . . .

„Še ena srna — še ena, pa rogovje ima!“ opozarja zopet Krizanta.

Bil je prav lep srnjak šesterak. Pa kako je bil izbirčen. Tu pa tam je utrgal cvetko, zlasti višnjeve petelinčke, ter se počasi bližal srni . . .

Dvignil sem puško, napel petelina in pomeril natančno v lopatico.

Pri Novi Štifti je zazvonil večerni zvon. Od Sv. Magdalene pa so zapeli zvonovi ubrano otožno pesem — zvonilo je mrliču . . .

Od vseh krajev so se oglašali zvonovi . . . Od Žlebiške postaje smo čuli votli ropot vlaka. Zdajpazdaj je prekinil sveto tihoto zategli pisk puhajočega stroja.

Potihnili so zvonovi, le pri Sv. Magdaleni pojo dalje . . . Solnce, krvavordeča nežareča obla, se je pomaknilo do ostrih robov temačnega Javornika. Slavica je kakor v polusnu poslušala tajni šelest vetra, ki se je poredno igral z njenimi temnimi kodri. Kukavica je odletela. Siv polumrak se je prikradel kakor tat in nas zapredel v tanko kopreno.

Srnjak pa se je brezskrbno obračal in dvoril zaljubljeni srni. Odmaknil sem puško in si mislil: „Toliko in tako lepih vtisov naj bi zaključilo krvavo dejanje? — Ne!“

Zvonovi pri Sv. Magdaleni so utihnili . . . Krizanta je še vedno zrla v smer, kjer je bilo zatonilo solnce . . . Hrepeneč vzdih se ji je izvil iz burno dvigajočih se prsi . . . Bogve kaj je mislila tedaj?

Slavica pa mi je tiho šepetala: „Ljubše mi je, da nisi streljal. Oj kako neizrečeno lepo je tu . . .“ In tedaj sem se nagnil k njej — na licu sem čutil njen topli dih in —

„Oj jesenske duge noči! — joj —“ je zahreščal stric v polusnu.

Srnjak je smuknil v goščavo in srna je šla kmalu za njim. Takoj na to je zalajal. — Tam od Ostrega vrha mu je odgovoril tekmeč in tretji srnjak je nekje pod Pristavo klical oba na korajžo.

Ko smo strica nekoliko ozmerjali, ker nas je tako prozaično zdramil iz tihih sanj — smo se dvignili in odhiteli navzdol proti domu. Bila je lepa, jasnosvetla in topla junijska noč . . .

